

LES NOTES DE VICTOR RIPOLL

Un "ara mateix" etern

Joan Martí i Castell, president de la SF del IEC, acaba la seva introducció al nou *Diccionari de la llengua catalana*, el DIEC2, dient que "des d'ara mateix la Secció Filològica és oberta [...] a les observacions que hom hi farà per tal de millorar [...] aquesta segona edició". La introducció és datada el 18 d'agost de 2006 i apareix impresa en un llibre publicat vuit mesos més tard. Aquell 18 d'agost ningú no va poder saber que la SF obria les portes. Només es pot anunciar que "des d'ara mateix" una institució obre les portes si l'anunci és oral i escoltat pels interessats al mateix moment. Per exemple, en un discurs o en una entrevista periodística. D'aquí a deu, vint o trenta anys quin efecte produirà en el lector llegir que "des d'ara mateix la Secció Filològica és oberta"?

L'erudit Sagarra

El periodista de *La Vanguardia* que ha redactat el llibre *Memòries d'un espectador* fa dir a Carles Sentís que Josep M. de Sagarra era un "poeta i erudit".

Massa moderns

La contracoberta de la nova edició del *Viatge a París* de Rusinol, Casas i Utrillo, publicada per La Magrana, diu que els tres pintors "ens guien pel París artístic de finals del segle XX". És el París de finals del XIX.

Mantenen les rucades

El DIEC2 havia d'haver corregit les rucades del DIEC1. Vegem-ho. "Engravament": "Capa de grava per a engravar una carretera, un carrer, etc.", deia el DIEC1. No hi ha cap capa de grava –es compra a metres?– que serveixi per a engravar. La capa es forma en el moment que s'engrava, quan es tira grava a la carretera. La correcció era ben fàcil: "Capa de grava que engrava –o "col·locada per a engravar"– una carretera, un carrer, etc." El DIEC2 –cal dir-ho?– ha beneït la rucada del DIEC1.

El relat 'Amor i amistat' ens descobreix una jove Jane Austen subversiva, burleta i plena d'enginy

Woody Allen va escriure una paròdia de la delicada escriptora Jane Austen (1775-1817), bo i convertint la fina ironia de l'autora anglesa en una farsa subversiva, en una brillant comèdia burlesca. El relat es titula *Amor i amistat*. Però de fet no el va escriure Woody Allen, sinó l'autora mateix, quan era només una adolescent. El que va fer Jane Austen l'any 1790, a només 15 anys, va ser anticipar-se gairebé dos segles a Woody Allen. I també a Groucho Marx, un altre dels possibles autors del relat. I a Borges i Calvino, més possibles autors. Ara podem llegir el relat en català gràcies a Angle Editorial. El volum, inclòs en la col·lecció "El far", es completa amb un altre text de joventut de l'autora, *Les tres germanes*. La traducció és de Dolors Udina. Un magnífic assaig sobre els relats de joventut de Jane Austen, escrit per David Owen, "L'alter ego d'Austen", clou el volum.

Els exercicis de l'adolescent Jane Austen, escrits quan tenia entre dotze anys i disset, van ser descartats per la crítica, com si fossin bromes infantils. Excepcionalment, algun escriptor, com G. K. Chesterton, es queixava que aquesta producció no hagués estat prou valorada. Però finalment s'han fet inqüestionables dues constatacions. Una, que alguns d'aquests exercicis subversius i plens d'insolència, com ara *Amor i amistat*, són peces rodones que responen a una estratègia literària madura. I l'altra, que són el primer pas, segurament imprescindible, cap al camí de la genialitat artística. Dit d'una altra manera, que només un geni podia, a quinze anys, escriure aquesta obra mestra de la farsa que és *Amor i amistat*.

A més, aquella noieta ja hi exhibeix la mateixa visió penetrant de la societat anglesa que exhibirà a les grans obres posteriors, ja hi sap treure un excel·lent profit del joc de tensions, dramàtic o còmic, que es produeix entre el comportament humà i la rígida convenció social anglesa.

No es tracta, per tant, d'una "Austen alternativa", diu David Owen, sinó d'una jove escriptora que es dedicava activament a conrear aquelles idees, formes, personatges i fins i tot diàlegs que acabaren portant-la a les seves sis grans novel·les.

David Owen recorda les circumstàncies que van fer possible el miracle, que van fer possible que la jove Jane, en comptes de jugar amb provatures, enfilés ben decidida un camí de perfecció. La circumstància principal és que llegia les seves creacions davant de pares i germans, tots ells amants de l'obra ben escrita. Això també va condicionar els textos: havien de ser relativament breus, és a dir, que poguessin ser llegits en veu alta en menys d'una hora, i havien de ser divertits. A més, calia que l'humor fos present en totes les frases per a mantenir l'atenció de l'auditori, com s'escau a *Amor i amistat*. Quina satisfacció més gran per a una noieta que fer riure pares i germans, persones, a més, d'un gust literari exquisit i exigent?

Lluís Bonada

Jane Austen va escriure de jove diversos textos satírics que mostren la gran escriptora que arribaria a ser.